

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD, ANUL 54. No. 253.
1939. november 7., kedd.

Redactor responsabil:
SZ. JAKAB GÉZA

Proprietar: Societatea Anonimă p. editura ziarului Aradi Közlöny. Inreg. în Reg. Publ. Periodice sub No. 10/1-1938. Trb. Arad

Az együttműködés szükségességét hangsúlyozta Silviu Dragomir dr. kisebbségi miniszter az aradi püspökség diszebédjén tartott nagyjelentőségű beszédében

Magier Andrei dr. püspök pohárköszöntője a megbékélés idejének elkövetkezéséről
— Fényes külsőségek között szentelték ujja az aradi ortodox román katedrális

Az aradi népkisebbségi vezetők egytérző megnyilatkozásai a kormány új kisebbség-politikájáról

Rendkívül fényes külsőségek között zajlott le az elmúlt vasárnap Aradon az ujjáalakított ortodox román katedrális ujjászentelési ünnepsége, amelynek alkalmából POPOVICIU Nicolae dr. nagyváradi püspök, továbbá Silviu DRAGOMIR dr. kisebbségi miniszter és Nicolae ZIGRE dr. kultuszminiszter, Alexandru MARTA, temesi királyi helytartó CIUPE Gheorghe tartományi vezérkari, valamint a Nemzeti Gárdák országos főparancsnoka, Petre GEORGESCU tábornok is részt vettek az ünnepi program különböző eseményeiben, amelyeknek keretét dr. MAGIER Andrei püspök, az ujjáépült egyház vezetője nagy körültekintéssel és nagyvonalú koncepcióval állította össze, az aradi ortodox román egyház vezetőtagjainak óriási részvételével. Ágyulovések jelezték a püspöki város közönségének az ünnepnap kezdetét és már a korareggeli órákban megkezdődött a meghívott intézmények küldöttségeinek, továbbá az aradi közélet vezetőinek díszes felvonulása az ünnepi fényben uszó katedrálisba, melyet kilenc órára zsúfolásig megtöltött a szimpóniás látványt nyújtó közönség. Az igazságügyi miniszter képviselőtében Tulliu GORUNEANU temesvári vezető-főügyész jelent meg.

Az ujjáépített katedrális felszentelése, Nicolae Zigre dr. beszéde

Magier Andrei dr. aradi és Popovici Nicolae dr. nagyváradi püspökök celebrálták az ünnepi Istentiszteletet pompázóan fényes papi segédlettel. A fényben uszó székesegyház festői színhatásai az ünneplő közönség változatosan színes öltözeteivel felelhetetlen látványt nyújtottak. A liturgikus rész befejezte után Andrei Magier dr. aradi püspök szólt híveikhez és a megjelent vendég-előkelőségekhez. Történelmi távlatú ünnepi beszédében méltatta az aradi ortodox román egyház multját, keresztényi misszióját és nemzeti jelentőségét. A püspök örökvénvű gondolatokban gazdag beszéde után Zigre Nicolae dr. kultuszminiszter mondott a kormány nevében ünnepi beszédet.

Zigre dr. kultuszminiszter ugyancsak történelmi vonatkozásokban utalt a székesegyház ünnepének jelentőségére és ezzel kapcsolatosan rámutatott a hit megtartó erejének szerepére az aradi románság életében. Kegyeletes szavakkal idézte azoknak az elődöknek emlékeztét, akik egykor számos nehézséggel küzdve is megvalósították a nemzet és az egyház egységét és erőtadó bástyaépítményeit.

— Arad az utolsó évtizedekben, még az erresülés előtt, — mondotta a kultuszminiszter, — egyformán fényes nevet szerzett magának a munkában is, a küzdelmekben is. Egész Erdély figyelt fel nagy vezetőembereinek számára úgy a nemzeti, mint az intellektuális közéletben. Az elődök példáját követniük kell — a jelenben és a jövőben is. — mondotta Nicolae

Zigre dr. — és Öfelsége II. Carol király személye körül felsorakozva kell teljesítse mindenki a maga kötelességét az ország, az egyház és a tradíciók védelmében.

Hasonló szellemben mondott beszédet a kultuszminiszter szavai után Petre Georgescu tábornok, a Nemzeti Gárdák országos főparancsnoka is. Georgescu tábornok a Nemzeti Ujjászületés Frontjának jelentőségét fejtegette az ország és a Trón szolgálatában és az ujjászentelt aradi katedrálisban az aradi románság nemzeti egyházának és szellemének ujjáéledését köszöntötte, egyben kifejezést adott

Constantin Giurescu, a Front minisztere együtt érzésének is, aki távol maradt az ünnepségeről. Üdvözölte Magier Andrei dr. püspököt és tolmácsolta a miniszter szerencsekívánatait számára.

Az egyházi ünnepségek eseményeit a késő déli órákban diszsemle követte a katedrális terén, melynek során a Nemzeti Gárda aradi egységei vonultak fel diszgyenruhájukban az egyházi és a hivatalos méltóságok előtt. Az aradi intézmények vezetőinek sorában részt vettek az aradi kisebbségi közélet intézményeinek vezető-testületei is teljes számban.

Pohárköszöntők az együttműködés és megbékélés szellemében az aradi püspökség diszebédjén

Az ujjászentelés egyházi szertartásait követően kétszáz terítékes ünnepi diszebédjén látta vendégül a meghívott előkelőségeket az aradi püspökség az ortodox román leányintézmény disztermében. Három hosszú, izlésesen feldíszített és gazdagon megterített asztalisor kapcsolódott a negyedik főasztalhoz a hatalmas teremben. Az asztalfőnél foglaltak helyet a vezető előkelőségek: Magier Andrei dr. és Popovici Nicolae dr. püspökök, Silviu Dragomir dr. kisebbségi és Nicolae Zigre kultuszminiszter dr., Marta Alexandru dr. királyi helytartó, Lamandi dr. igazságügyminiszter képviselőtében megjelent Tulliu Goruneanu temesi táblai vezető-főügyész, Petre Georgescu tábornok, a távollevő Giurescu Frontminisztert is képviselő országos nemzeti gárda-parancsnok, Vlad Alexandru tábornok, Aradváros főpolgármestere, Madamcovici ezredes, temestartományi gárda-parancsnok, Stinghe Dumitru vezérkari ezredes, Aradvármegye prefektusa, Savoiu ezredes, aradi helyőrségi parancsnok, Ciupe Gheorghe temestartományi vezérkari és Nichifor Crainic egyetem tanár, az országosnevű román közíró. A vendégsereg sorában ott láttuk az aradi kamarai és szenátusi képviselőket, a közhatalóságok és intézmények valamennyi vezetőjét, a többségi és kisebbségi sajtó reprezentánsaival egyetemben.

Az aradi kisebbségi közélet képviselőinek felvonulása

Külön jelentőséget adott a diszebéd nagy társadalmi eseményének az a tény, hogy az aradi püspökség meghívta az aradi kisebbségi egyházak és társadalmi intézmények vezetőit is. A diszebéd asztalának szélső jobbszárnyán foglaltak helyet az aradi kisebbségi közélet tényleges vezetői díszes esonortban. A Romániai Magyar Népkegyesség központi képviselője Aradon, dr. Parécz Béla volt országgyűlési

képviselő, az egykori Magyar Párt elnöke a magyarság új közösségi szervezetének hivatalos képviselőtében jelent meg. A római katolikus egyházközösséget dr. Lakatos Ottó szentszéki tanácsos, plébános, továbbá dr. Széll Lajos, egyházközösségi elnök reprezentálta. A református egyház képviselőtében Tarnóczy Lajos lelkész és Dömötör László főgondnok, az evangélikus egyház és a gyengélkedő Frint Lajos püspök képviselőtében Purgly László egyházmegyei főgondnok, az aradi unitárius egyházközösség képviselőtében Sz. Jakab Géza gondnok, az Aradi Közlöny felelős szerkesztője jelent meg. A görög katolikus egyház képviselőtében Iosif Popa esperes jelent meg, az aradi szerb egyház papját, id. Sztanojev Miklós egyházközpont kisérte, az aradi ortodox izraelita egyházközösséget Schreiber Joachim főrabbi és Scharfstein Jakab képviselték.

Az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület részéről Konony Kálmán aradi tagozati elnök, a Nemzeti Ujjászületés Frontia nagytanácsának tagja vett részt a diszebédjén, ott láttuk Lombart Lajos nyug. őrnagyot is a kisebbségi felekezetek képviselői között. A Német Népkegyesség képviselőtében dr. Johann Krepil és dr. Müller Vendel László vettek részt az ünnepségeken, továbbá a diszebédjén, melyen figyelmet keltő kijelentések hangzottak el az ittélő többségi és kisebbségi népek jövőbeli együttműködéséről az új kormányzati szellem keretei között.

Magier püspök:

Keressük meg lelki békénket...

A diszebéd során, mint házigazda, az első pohárköszöntőt Magier Andrei dr. püspök mondotta el.

— „Napjainkban a leggyakrabban használt szó a béke. De mindenki másképpen értelmezi ezt a szót, holott a valóságban csak

egyfalta béke van, az a béke, amely szíveinkben és lelkünkben lakozik. A béke a dolgok egyensúlyát jelenti, és a mai ünnepünk a béke ünnepe. A béke lemondás azokról a követelésekről, amelyet az ember az ellenségeivel szemben támaszt, lemondás, amely a szeretetből fakad. Ahhoz tehát, hogy békénk legyen, szíveinket kell rendeznünk. Mivel a béke a legfőbb jó, itt mindünk a legjobb úton vagyunk. Ennél az asztalnál helyet foglalnak a többi felekezetek helyi képviselői és a mi sorainkban is a lelki békének kezdete van. Kezdjük megismerni egymást. De az országban is a lelki béke kezdete tapasztalható, amely attól az időponttól számít, amikor a szeretett Uralkodónknak sikerült vas kézzel eltávolítania azt a gyűlöletet, amely bennünk szerteoszlott. A dolgok normálisan mennek, mert a mi népünk, akit sokszor azzal vádolnak, hogy hiányzik belőle a nemzeti méltóság, nem ismeri a gyűlöletet. Ez a nép türelmes. A román közmondás vallja: „Apa trece, pietrele rămă-

Silviu Dragomir dr. kisebbségi miniszter az együttműködés szükségességéről

A kisebbségi miniszter történelmi vonatkozásokkal kezdte meg pohárköszöntőjét, amelyben a románok dunamedencei szerepével foglalkozott. Az erdélyi és az aradi románok történelmi múltjával kapcsolatosan utalt a multakra és egyben hangsúlyozta azt a jelentős szerepet, amelyet Arad románsága vitt a gyulafehérvári nemzetgyűlést közvetlen megelőző időkben.

— Szilárd történelmi alapjainkra helyezkedve — mondotta Silviu Dragomir dr., nem szabad azonban szemünk elől téveszteni a valóságok realitását sem. A történelmi sors, amely itt a román lakosság tömbje mellé nemzeti kisebbséget, vagy nagyobb magyar, német és szerb népcsoportokat is helyezett és amely jogos igényeink logikus beteljesüléséhez is elvezetett, valamennyire megfordította a szerepeket. A románok, akik ma államalkotó elemet képeznek.

Itt Aradon keresték először azoknak az irányelveknek tisztázását, amelyeket az etnikai kisebbségek iránt való politikában tanúsítanak.

Néhány hónappal a kegyetlen világháború befejező fegyverszünete előtt egy aradi magyar lap (az Aradi Közlöny. Szerk.) közölte annak a román vezetőférfiúnak fejtöredékeit, aki ugyanabban a szellemben szövegezte meg azokat a pontokat, amelyeket 1918. december 1-én a Gyulafehérvárról összegyűlt nép az egész erdélyi románok nevében elfogadott. Az a széleskörű nagy lelkiismeret, amellyel akkor biztosítottuk a más anyanyelvű polgártársakkal való normális együttélésnek.

Elejétől fogva teljes megértésre csak a németek vezetőinél talált.

— Az ő magatartásuk nem változott meg az elmúlt husz esztendő során. Minden kétségen felüli, hogy ennek a politikának mérlege az ő számukra két nagy eredménnyel zárult, amelyek

döntő jelentőségűek lehetnek bármilyen etnikai kisebbségi csoport számára.

— Az első: az önbizalom visszatérése és a nemzeti öntudatra való ébredés révén összeforrasztották egy szoros egységbe a különböző csoportokat és szigetecskéket, olyan egységbe, mely ilyet sohasem rendelkeztek. Másodszor: olyan lendülettel, amely mindenki csodálatát megérdemli, sikerült megvalósítaniok népük minden rétegében a léleknek azt az ujászületését, amely a nemzetségek legerősebb biztosítékát képezi. Bárkinél el kell ismernie, hogy a román állam elősegítette a nálunk lakó német lakosság ujászületésének ezt a folyamatát, amelyet a jövőben is a haladás egy olyan tényezőjének tekint, mely hasznos az országnak és teljes mértékben hű ahhoz a közös otthonhoz, közös „Heimat”-hoz, amelyet egyforma melegséggel szeretünk.

Kossuth Lajos és Nicolae Balcescu

— A magyar etnikai csoport — mondotta a továbbiak során — amelynek képviselői ugyanabba a Frontban tömörültek velünk együtt, hosszú ideig távol tartotta magát a román állam élet tényleges kereteitől. Mi nagyon jól megértjük azokat az érzelmeket, amelyeken át kellett esnie annak a nemzedéknek, amely arra kényszerült, hogy egy kizárólagos uralmi helyzetet engedjen át és helyt adjon annak az elemnek, amely számosságban volt, mégis másodrendű helyzetben volt. A mi népünk azonban mégis befejezést nyert és a határok, amelyeket készek vagyunk bármely-

ne” („A víz lefolyik, de a kövek a helyeiken maradnak.”) De ez a türelem nem a gyávaság jele, hanem a bölcsességé, a dolgok megértése. A viharok során, amelyek a román nép felett elvonultak, ez a nép rossz viszonyokban öregedett meg, nem ijed meg már tőlük. Ezért hiányzik a mi népünkben a sovénizmus. Ez a nép tudja, hogy a hullámok elvonulnak és csak az marad meg ami erős. Az évszázadok során a román nép a templomok árnyékában imádkozva nőtt fel. Senkinek sem kell félni egy olyan néptől, amely imádkozik. Ezekre alapítva keressük meg lelki békénket a mi bölcs Uralkodónk irányítása mellett.

A püspök nagyhatású szavait általános taps és tetszésnyilvánítás fogadta, majd az egybegyűltek a királyhimnuszt énekeltek el. Ezt követően általános figyelem közepette dr. Silviu Dragomir kisebbségi miniszter emelkedett szólásra és exozénak is beillő értékű beszédet tartott, amelynek főleg kisebbségi vonatkozású részeit az alábbiakban ismertetjük:

Ellenátban újból vérünkkel megszentelni, olyan valóságot teremtettek, amellyel

a megbékülést keresik a jelen nemzedékkel és a jövő nemzedékkel is. Két elszigetelt nép vagyunk, a Duna széles völgyében találtunk ott-hont, a Kárpátok védelme alatt, elvágyva egymástól az óriási szláv és germán tömegeket. A mi ezeréves ellenállásunk títka azon tényben keresendő, hogy mindkét nép egyetlen tömböt képezett, amelynek keleti és nyugati határai kölcsönösen védik meg és egészítik ki egymást. A legkiválóbb politikai férfiak felvilágosult szellemei nyíltan átlátták ezt az igaz ságot és ezért egyik a másik után; a ragyogó szabadelvű politikus, az idősebb Wesselényi Miklós, valamint népe függetlenségének nagy harcosa, Kossuth Lajos, nemkülönben a modern Magyarország kiemelkedő alakja, Tisza István, a mi részünkről pedig Nicolae Balcescu lelkes tisztánlátása, Cuza kísérlete és I. Carol király annyira átgondolt tanácsa mind azt hirdették, hogy ennek a két néznek kibékülése képezheti legbiztosabb garanciáját kölcsönös nemzeti létüknek.

— Mint a villámnak a fénye, mely egy láthatatlan veszedelmekkel teli fekete felhőt hasít át, a mai idők világosabban körvonalazzák, mint bármikor, azt a közös sorsot, amelyet a gondviselés számunkra tartogat.

— Ez a meggyőződés készítetett arra, hogy az erdélyi magyarság hivatott képviselőihez felhívást intézzek és meghívjam őket, hogy működjenek együtt egy, a kölcsönös megértésen alapuló politika meghonosításán. A mi

Parcz Béla dr. beszéde az aradi magyarság megértő kötelességvállalásáról

Percekig tartó meleg óváció spontán megnyilatkozása közben fejezte be beszédét a kisebbségi miniszter, aki után közvetlenül Ieremi Nerva dr., a Banca Victoria vezérigazgatója, kamarai képviselő üdvözölte az előkelő vendégeket.

Az elhangzott megnyilatkozások után fokozott figyelem fogadta dr. PARCZ BÉLA-nak, a Romániai Magyar Népközösség központilag megbízott aradi vezetőjének felszólalását, amelyben nagy Magier Andrej püspök, mint dr. Silviu Dragomir kisebbségi miniszter beszédeire reflektált.

Az aradi magyarság illusztris vezére román nyelven beszélt mindvégig, ezzel is kifejezésre kívánva juttatni az ittélő magyarság hivatott régi vezetőinek fegyvermezzét és egyöntetű szolidaritását az új kormányváltási szellem megbékélését szolgáló célkitűzéseivel.

— Arad magyarsága nevében — mondotta Parcz Béla dr. — igaz szívvel köszönöm Magier Andrej dr. püspök ur szép szavait, amelyeket hozzánk, magyarokhoz intézett. A magunk részéről annál is inkább a magunkéva tudunk tenni a lelki megbékélésről mondott megállapításait, mert az ittélő magyarság eddig is ennek a lelki megbékélésnek szükségességét hangoztatta, amidőn erre alkalma nyílt. Kérijük őrizze meg továbbra is a jövőre nézve az irántunk most kifejezésre juttatott testvéri elveit és érzelmeit.

Silviu Dragomir dr. kisebbségi miniszter fel-

LECHNERNÉL
BUDAPEST, IV. Váci-ucca 8.

szavunk meghallgatásra talált és a romániai teljes etnikai magyar csoportoknak a Nemzeti Ujjászületés Frontjába való felsorakozása biztos lehetőségeket teremtett a megértés ki- szélesítésére és kiteljesítésére. De még sokat kell tennünk és mindennek előtt arra kell törekednünk, hogy a kölcsönös bizalmat helyreállítsuk. Lehet, hogy erre még van időnk, ha körültekintők, okosak leszünk és áthat hennünket az a felelősség, amellyel mindkét részről népünknek tartozunk.

— A kormányának a kisebbségek iránt tanúsított politikája — jelentette ki Dragomir dr. — megmarad azon a vonalon, amelyet a mai kormányrendszer az 1938. augusztus 4-i statútummal honosított meg.

Az állam magasabb érdekel azt kívánják, hogy ez a politika ingadozás nélkül az egész országban alkalmazást nyerjen, a kormány pedig el van határozva arra, hogy teljes egészében a valóságba vigye át, abból a célból, hogy a polgárságnak minden alkotó része nyugodt, rendben és teljes bizalommal valósíthassa meg szabadságjelmét, kulturális és gazdasági fejlődését, ugyanannak a hazának keretein belül.

— Az új rendszer politikája a nemzeti szolidaritás kezessége, a kulturális harc zászlóhordozója, amelynek láthatárai végtelenek, ez a rendszer az alkotó munka kezdetét jelenti, amelynek gyümölcsei már ma is láthatók az erdélyi román élet minden területén.

A miniszter beszédét Ófelsége a király éltetésével fejezte be.

szólalására válaszolva ezután Parcz dr. kijelentette, hogy az aradi magyarság éppúgy, mint az ország többi más részében

mindig is abban a reményben teljesítette kötelességeit, hogy egyszer csak megtalálhatja a maga boldogulásának lehetőségeit is.

Ennek a magyar kötelességtudásnak szemléltető dokumentumaként említette meg, hogy Aradon több, mint tizennyolcezer aradi magyar lakos jelentkezett vezetőinek első szavára a Nemzeti Ujjászületés Frontjának keretei között létesített magyar altagozat névlistáiba. Hangsúlyozottan mutatott rá Parcz dr. ezután arra a tényre, hogy

az ittélő magyarság mennyire értékeli annak az 1938. augusztus 4-én keltezett minisztertanácsai jegyzőkönyvnek jelentőségét, amely az első törvényerejű kezdeményezés volt eddig a mindenkori kormányok részéről a kisebbségeknek az államéletbe való aktív bevonása érdekében.

— Tudjuk, hogy ezeket az elveket éppen Silviu Dragomir dr. kisebbségi miniszter fektette le ilymódon az együttműködés lehetőségének a megteremtése érdekében.

— El kell ismernünk — mondotta Parcz dr. — hogy az ugynevezett „kisebbségi statútum” megjelenése óta

a kormány részéről történtek máris gyakorlati intézkedések a fentidézett minisztertanácsai magló elveknek jegyzében.

gy az állampolgársági törvény módosítása, mely jogaihoz kíván juttatni olyan kisebbségi jogosultakat, akik mindezeket nélkülözni voltak kénytelenek: ilyen folyamat a magyar szakmai képviselők egyenlősítése és elismerésének most folyó folyamata s a kisebbségek szakképviselőinek elismerése az egyes szakmai közületek intézményeinél. Remélni kívánjuk. — mondotta dr. Parecz Béla. — hogy a kormány ezek a kezdeményező első és eredményes intézkedései

esvire terebélyesebb módon töltik ki tartalommal az együttműködést célzó, tisztelőre méltó kormányzati elvek létesült kereteit. Tudjuk, hogy az eddigi ezirányú eredmények Dragomir miniszter nr személynél közreműködésének köszönhetőek: kérjük hogy maradjon meg továbbra is azon az úton, amelyen elindult. Kérjük az Istent, hogy segítse őt az ország és népeinek közös érdekében ebben a kormányzati munkájában: mi biztositathatjuk őt, hogy mindenkor számíthat az itt élő magyar-ság támogatására.

hogy minél előbb és minél teljesebben megvalósíthatja a kisebbségek érvényesítése érdekében maga elé tűzött elgondolásait.

Parecz Béla dr. szavait — amelyeket már közben is kitörő tapsokkal fogadott a diszebed közönsége — hosszas tetszésnyilvánítás közben fejezte be.

A német népközösség megnyilatkozása

A német népközösség aradi tagozatának részéről dr. Johann Krepil német nyelven reflektált az elhangzott nyilatkozatokra.

— Teljes szívvel-lélekkel vettünk részt, — mondotta Krepil dr. — az aradi ortodox román egyház nagy ünnepségében és kívánunk megújított templomának további virágzást, hogy feladatait betölthesse. Mi, romániai németek, akik itt egy tömbben, évszázadok óta jóban-rosszban együtt élünk, to-

Irok barátainak!

Szeretett barátom!

Emlékszel még arra, hogy bőröd a múlt évben még mily érdes és felrepedezett volt? Látod ne feledd, kezd meg erről és idejében óvjad bőröd NIVEA-val. Reggel és este dörzsöld be jól az arcod és mielőtt a szabadba mennél, akkor is NIVEA-val. Meglésd, a bőröd mindig egészséges és üde marad.

vábbra is dolgozni akarunk a mi boldogul-sunkért és a nemzetek közötti megértésért, közös hazánk javáért. Ennek a közös törekvésünknek eredményességére írtém poharamat!

Krepil Johann dr. nagy tetszéssel fogadott pohárköszöntője után még számos, lelkeshangú tósz hangozott el. Cilianu a nagyváradi püspököt üdvözölte, mire Nicolae váradai püspök szellemes fordulatokban bővelkedő beszédben válaszolt.

Caius Turicu esperes Petre Georgescu tábornokot, Marta Alexandru dr. temesi királvi helytartót és a Straja Tarii képviselőtében megjelent Nedelcu felügyelőt üdvözölte. A diszebed a késő délutáni órákban a vendéglátó püspök házával ért véget.

Vasárnap este a Kulturpalotában Nichifor Crainic professzor tartott magasnívójú előadást, amelyen az Aradra érkezett közéleti előkelőségek teljes számban megjelentek. A kormány kiküldött tei az esti órákban hagyták el Aradot.

Készül a semleges Balkán-béketömb

Az európai háboru hatása alatt megszilárdul Bucuresti, Belgrád, Ankara és Athén együttműködése — Bulgáriát is meg akarják nyerni a béke-szövetség számára

Előkészületek a Balkán-államfők és külügyminiszterek értekezletére

Milano. A Podolo d'Italia londoni forrásból eredő szenzációs hírt közöl. Eszerint Ófelsége II. Carol király tanácskozássra hívta meg György görög királyt és Ismet Inonu török köztársasági elnököt.

Páris. A Petit Parisien jelenti, hogy az ankarai román nagykövet javaslatot nyújtott át a török külügyminiszternek egy semleges Balkán-államcsoporthoz alakítására, amely Bulgáriát is magában foglalná. Az olasz lapok szerint a tárgyalásokon szóba került az angol-francia-török szerződés negyedik pontja is amely a Romániának adandó fegyveres segítségről szól.

Istanbul (Radur.) A Cumhuriyet cikket közöl Olaszország balkáni politikájával kapcsolatban. Megállapítja hogy Olaszország politikája teljes elismerésre méltó, mert beigazolódott, hogy a béke szolgálatában áll. A török közvélemény sokra értékeli Olaszország békepolitikáját. A cikk megállapítja még, hogy Olaszország saját érdekeit összehangba hozta az emberiség érdekeivel. Mindaddig — hangsúlyozza a cikk — amíg a Balkánon és a Földközi-tenger keleti részén biztonság uralkodik, semmiféle akadály nincs annak, hogy Törökország és Olaszország őszinte barátságban éljen.

Ankarából jelentik: Az ankarai jugoszláv követ hétfőn váratlanul elutazott állomáshelyéről. Az ankarai jugoszláv követ Belgrádba utazott, hogy jelentést tegyen kormányának. Beavatott körök tudni vélik, hogy utazása szoros összefüggésben áll a készülő Balkán-konferenciával.

Diplomáciai körök véleménye szerint az ankarai jugoszláv követ állomáshelyére történő visszatérése után a jugoszláv, román, török és görög külügyminiszterek értekezletre ülnek össze.

Athénből jelentik: Az athéni angol nagykövet hétfőn délután felkerete Metaxas görög külügyminisztert, akivel hosszabb megbeszélést folytatott.

Vetélkedések a Balkán-blokk tervei körül

London. A Daily Telegraph jelenti Berlinből: Göring marsall fáradozásai hetek óta arra irányulnak, hogy német vezetés alatt álló Balkán-blokkot hozzon létre. Ennek az államcsoporthoz Törökország természetesen nem lenne tagja, sőt a blokk Törökország ellen alakulna meg. A német fáradozások azonban megheiusultaknak tekinthetők, mert sem Jugoszlávia, sem Románia és Görögország sem voltak hajlandók egy ilyen irányú csoportosulásban résztvenni.

A jugoszláv sajtó nagy jelentőséget tulajdonít a görög-olasz jegyzékváltásnak és a két ország barátságának felújításának. A lapok szerint az olasz-görög közlekedésnek a Balkán szempontjából óriási jelentősége van. A Vreme szerint az olasz-görög jegyzékváltás a balkáni béke megszilárdításának szolgálatában áll. A jugoszláv-lasz gazdasági tárgyalásokról írva a lap megállapítja, hogy Délkelet-Európa békéjének megszil-

árdítása után sor kerül a Balkán békéjének megszilárdítására is.

A Tempo jelenti. A Times című lap cikket kö-

zöl von Papen ankarai német követ új feladatával kapcsolatban és a lap ankarai tudósítója úgy véli, hogy Papen közbenjár a török kormánytól a gazdasági tanácskozások újrafelvétele érdekében. A Times szerint ez az új utasítás, amelyet Papen Berlinben kapott.

Román-olasz-bolgár kereskedelmi szerződés készül

Szófia. Tegnap olasz bizottság érkezett Szófiába kereskedelmi szerződés megkötésére. A napokban román bizottság is Szófiába érkezik. Szó van arról, hogy olasz-román-bolgár kereskedelmi hármasszerződést kötnek, amely főleg a mezőgazdasági termékek szállítására vonatkozik. Az elfertéjt hírek szerint ugy Bulgária, mint Románia Olaszországnak szállítanak azokat a gabonamennyiségeket, amelyeket eddig Németországba küldöttek.

Magyarország távol akar maradni a nagyhatalmak európai konfliktusától

Budapest. Jaross Andor dr. magyar miniszter egy Komáromban megtartott ünnepélyen beszédet mondott, amelynek során többek között a következőket mondotta:

— Magyarország öncélú politikát folytat és távol akar maradni a nagyhatalmak európai háborus konfliktusától.

Belgrád. Az Avala ügynökség a következőket jelenti:

Vasárnap Czinczár-Markovits jugoszláv külügyminiszter, kihallgatáson fogadta báró Bakách-Bessenvey belgrádi magyar követet és báró Láng Boldizsárt, az Internparlamentaris Unio magyar csoportjának elnökét.

„URANIA“ — Telefonelövét: 12—32.

Holnap ünnepi premier!

Ami példátlan a film- művészet történetében: **Bette Davis** immár másodszor nyeri el az amerikai Művészeti Akadémia aranyserlegét, melyet Greta Garbo is csak egyszer kapott.

A szezon legjobb filmjében szerepei:

ÉLNI AKAROK!

(JUDITH) Egy asszony lázadása a sors ellen, egy orvos küzdelme az „életért”, egy emberpár harca a szerelemért. — Kérjük a jegyekről idejében gondoskodni mert mindkettőnknek így kellene. — Jegyelövét: délelőtt 11—1-ig és délután fél 5-től fél 8-ig.

ALLAMI SOBSIATÉK

Közölni...

OLARIU IOAN

A november 15. és 18. — iki húzásokra vásároljon sorsjegyeket a sorsjegytárda főköltől és a falusi levélhordóktól.

Helyi cím: **Olariu Ioan, Arad, Str. Bratianu 3.**

Mussolini és Umberto olasz trónörökös közvetlen tárgyalásai

Róma. Mussolini olasz miniszterelnök tegnap hosszabb megbeszélést folytatott Umberto trónörökös katonai kérdésekről. Mussolini ezután kihallgatáson fogadta Graziani tábornagot az olasz hadsereg új vezérkari főnökét.

A Duce Sudu tábornokot is kihallgatáson fogadta, aki az olasz hadsereg helyettes vezérkari főnöke. A megbeszélések itt is hosszabb ideig tartottak.

Róma. A Német Távirati Iroda jelenti, hogy hadügyi államtitkárnak Rotta tábornokot, a berlini olasz nagykövetség katonai attaséját nevezték ki.

Három berlini cáfolat

Páris. A Havas ügynökség jelentése szerint illetékes német körökben megcáfolják.

„Rendben és lassan” folynak a finn-szovjet tárgyalások

Helsinki. A finn tájékoztató központ közli, hogy a moszkvai megbeszélések rendszeresen és lassan haladnak előre.

A megbeszéléseket csak akkor folytatják, ha a finn kormány új trányvonalakat ad a megbízottaknak.

Ugyanis a Moszkvában tárgyaló finn bizottság a helsinki kormánynak jelentést tett a legújabb Szovjetkövetelésekről. Politikai körökben úgy tudják, hogy Moszkva mérsékelte a követeléseket.

A stockholmi Politiken és az Allgemeine Handelblad azt jelenti, hogy az oroszok nem követelik többé Hangöt, hanem helyette a tőle 15 kilométernyire levő Lapvikot.

Stockholm. (Rador.) A lapok helsinki tudósítás alapján közlik, hogy kilátás van arra, hogy a Szovjet és Finnország között folyó tárgyalások békés megegyezéssel végződnek. A tárgyalások azonban még hosszú ideig elhúzódhatnak. Megállapítják a tudósítók, hogy az orosz lapok beszüntették támadásokat Finnország ellen és a Szovjet kormány a Moszkvában tartózkodó finn delegációt meghívta a keddi ünnepségekre, amelyeket a forradalom évfordulója alkalmából rendeznek.

Habsburg Ottó és Daladier találkozója

London. Az United Press tudósítója jelenti, hogy Habsburg Ottó, a Habsburg-ház feje a napokban kétszer egymásután Daladier francia miniszterelnök társaságában ehédel. Az amerikai sajtóügynökség képviselője érdeklődni akart a találkozás részleteiről Steenckerzeelben, de minden felvilágosítást megtagadtak.

Német repülőgépek szálltak el Belgium felett

Brüsszel. (Rador.) A belga távirati iroda közli: Vasárnap folyamán több idegen származású repülőgép szállt el belga terület felett. A megfigyelők megállapították, hogy német repülőgépek szálltak el Belgium felett és ezért a belga kormány berlini képviselőjét bizta meg, hogy a német kormánynál tiltakozást jelentsen be.

Elsüllyedt egy német tengeralattjáró?

Páris. (Rador.) Egy új német tengeralattjáró, amely október 4-én első utját tette meg, elsüllyedt. A hajó személyzete, amely a próbaton résztvevő, vízbe fulladt. Temetésük a legnagyobb titokban folyt le — jelenti a Havas zürichi tudósítója.

Tuljegyezték a félmilliárdos német vasut-kölsönt

Berlin. A német birodalmi vasut 500 millió márkás kölcsönét már az első jegyzési napon tuljegyezték. Ennek következtében a kölcsön jegyzését le kellett zárni. Ez a siker újabb bizonyítéka a német gazdasági élet szilárdságának és a bizalomnak.

Százötvenmillió fontos angol hadikölcsön készül

London. A Daily Mail úgy tudja, hogy az angol parlament ezen a héten ismét különböző közérdekű törvényintézkedést fog letárgyalni. Ezek között szerepel majd az élelmiszer adagolás bevezetése és a belső kölcsön kibocsátása. A kölcsönt rövidesen ki fogják bocsátani.

London. (Rador.) A Daily Mail jelentése szerint Anglia a közeljövőben 150 millió fontos hadikölcsönt bocsájt ki.

Berlin tiltakozik az USA semlegességi törvényének módosítása miatt

Berlin. A német birodalmi külügyminisztérium még nem foglalt állást az amerikai semlegességi törvény módosításával szemben. Német hivatalos helyen az amerikai törvényhozás határozatát úgy magyarázzák, hogy az Egyesült-Államok egyoldalúan és önkényesen orientálódott a nyugati hatalmak felé és ennek megfelelően a német birodalmi kormány tiltakozást fog bejelenteni Washingtonban.

A balti tengeri orosz flotta készen áll minden eshetőségre

Moszkva. A Balti-tengeri orosz flotta készen áll minden eshetőségre — mondotta rádióbeszédében Lomakin tábornok. Mihelyt a kormány elrendeli, harcba szállunk a Szovjet bármely ellenségével, bárholnan fenyegeessen is támadás.

A Balti-államokban lévő német népcsoportok visszatelepítése a német birodalomba változatlan

eréllyel tovább tart. Tegnap a rigai kikötőt 2858 visszaköltöző német hagyta el. Eddig csak a német birodalmi állampolgársággal rendelkező németeket költöztették vissza. Ez volt az első eset, amikor német származású, de lett állampolgársággal rendelkező németek tértek vissza a Birodalomba.

Viharos éjszakában hevesen támadtak a németek

Berlin. A német véderő főparancsnokság hivatalosan jelenti, hogy a nyugati arcvonalnak egyes helyein valamivel élénkebb felderítő tevékenység folyt. Egyébként csak gyenge tűzérzési tíz volt. Saarburg közelében egy német vadászrepülőgép lelőtt egy francia repülőgépet.

Páris. A francia nagyvezérkar jelentése szerint az arcvonal egyes pontjain helyi jellegű tűzérzési tevékenység folyt.

A Havas ügynökség felhivatalos harctéri közleménye a hadszíntérről a következőket jelenti: Az arcvonalon időről-időre kiderül az égből. Vasárnap is különösen a délelőtti órákban több óráig át derült volt az idő.

Ezt az alkalmat az angol és francia repülőök

kilhasználták, hogy mélyen az országba hatolva, felderítést végezzenek a német területek felett és értékes lényképfelvételekkel és fontos értesülésekkel tértek vissza utjukról. A közlemény hangoztatja, hogy német repülőgépek is felderítő uton voltak Franciaország felett. A német légi erők első franciaországi

„Angliát csak kiéheztetni, vagy összebombázni lehetne”

Páris. (Rador.) Lehet-e szó német csapatoknak angolai partraszállásáról? — teszi fel a kérdést Kerillis, a „L'Époque” című lapban. Vajon a légi haderő fejlődése megszüntette az angol szigetország biztonságát?

Ha a körülmények csodálatos egybeesésével sikerülne is Angliában egy intervenció ellenes haderőt partraszállítani az csak aláren delt szerenét játszhatna és avors valamint tragikus pusztulásra volna ítélve. Ha léteznének is ilyen német tervek és ha ezeknek a megvalósítása céljából a holland partvidék,

Belgium, sőt Calais német birtokba kerülne, akkor sem lehetne szó egy ilyen kísérletről. Anglia Németország számára örökké legyőzhetetlen marad katonai téren.

Ahhoz, hogy a német hadsereg sikert érijen el, gvöznie kellett volna a tengeralattjáró harcban, vagy pedig a levegőben. Angliát csak kiéheztetni, vagy tönkrebombázni lehetne. Ilyen illúzió volt is a németeknek, de a tengeralattjáró és légi-háboru csak elszigetelt és fontosság nélküli sikereket tudott felmutatni. Ezzel magyarázható az a düh, amit Németország Angliával szemben érez. (FOLYTATÁS A 9. IK OLDALON)

FIGYELEM!

MITRA hivatalos fordító-iroda

november 7-től kezdve ismét az ügyfelek rendelkezésére áll!

CORSO Telefon 20-65 jegyelővét.

3 órától folytatólagosan.

Szenzációs kettős műsor:

I. SENORITA
Jeanette Mc. Donald - Eddy Nelson

II. FRA DIAVOLO
STAN és BRAN

A Magyar Népközösség közművelődési programjába kapcsolódik be ezentul az aradi Kölcsey Egyesület tevékenysége

Az Aradi Közlöny kezdeményezését magáévá tette a nagymultu magyar kulturegyesület — Fischer Aladár lendületteljes beszéde, Szöllösi István főtitkár évi jelentése

Az aradi Kölcsey-Egyesület vasárnap délelőtt megtartott évi közgyűlésén rendkívül figyelemreméltó felszólalások hangzottak el, amelyek azt tanúsítják, hogy ez a hatvan esztendőes egyesület egyike az aradi magyarság legéletképesebb, legtevékenyebb és leghasznosabb intézményeinek.

A közgyűlést emelkedett szavakkal nyitotta meg Fischer Aladár elnök.

— Petőfi halálának kilencvenedik évfordulóján — mondotta Fischer Aladár, — a Kölcsey-Egyesület nem is kezdheti másként munkáját, mint Petőfi nevével. Talán mindannyian fogadalmat tettünk diákkorunkban, hogy Petőfi sohasem felejtjük el és szavai örökké élni fognak bennünk. Azóta talán nagyon sokan elő sem vették Petőfi verseit. Én úgy vagyok vele, hogy a gyűlöletes „örökké”-nél jobbra tartom a becsületes „mát”. Az egymást követő évek új és új eszméket vetnek fel, de vannak eszmék, amelyek örökké kell éljenek. Ilyen Petőfi költészeje is. Nekünk, különösen nekünk városiaknak kell Petőfi. Mi városiak valahogy gyöker telenebbek vagyunk. Nyelvünk romlóban van; van irodalmunk, amelyhez ragaszkodnunk kellene, ezeket a kis számú gyökereket kell erősíteni, edzeni és ezeknek a gyökereknek minél szélesebb rétegekhez kell eljutniuk.

— Egyesületünk egyik legfontosabb feladatának látom, hogy iparos és munkástársadalmunkat bekapcsoljuk a Kölcsey-Egyesületbe. Amíg csak az intelligenciának tartunk előadásokat, addig azt, amit mi itt véghez viszünk, csak játéknak, a nagyok játéknak tekintem. A munka, a feladat, a hivatás teljesítése akkor kezdődik, ha itt lesz, ebben az egyesületben az iparos, s a munkástársadalom is. Ennek megvalósításához kérem az egyesület tagjainak segítségét.

Visszapillantás az elmúlt évre

A nagy jétszettel fogadott beszéd után került sor Szöllösi István főtitkár tartalmas évi jelentésének felolvasására. Ebben mindenké előtt az elmúlt év eredményteljes munkáját ismertette és részletesen beszámolt a különböző előadásokról.

— Megálllok beszámolómban egyesületünk Kölcsey-estjénél, hogy egynehány mondatban föllevenitsek egy most nagyon időszerű gondolatot azokból a hírlapiról beszélgetésekből, melyeket az Aradi Közlöny munkatársa az erdélyi magyar irodalom kitünő képviselőjével a Kölcsey emlékéhez méltó szépirodalmi est alkalmával folytatott. Az erdélyi magyar közösség megépítendő egységes intézményéről kérte az Aradi Közlöny munkatársa a négy író hitvallását.

— Szentimrei Jenő véleménye ez volt: „Feltétlenül hasznos lenne egy ilyen országosarányú kulturintézmény és életrehívásával régi óhaj menne teljesedésbe. A megvalósítás mintájaként adva van a romániai németek „Kulturamt”-ja. Az összefogás nagyobb anyagi lehetőségéhez juttathatná az aradi Kölcsey-Egyesületet is, hogy itteni nagy hivatásának a mostaninál is teljesebb mértékben tudjon megfelelni.”

— Tabéry Géza emlékezett arra, hogy 1930. január 19-én a Szigligeti Társaság meghívására Váradon az erdélyi közművelődési egyesületek szövetségének megalakításáról tanácskoztak az aradi Kölcsey-Egyesület, a szatmári Kölcsey-Kör, a kolozsvári Erdélyi Irodalmi Társaság és a nagyszalontai Arany János Kör képviselői. A kezdeményezés sajnos elerőtlenedett. Hangsúlyozom — mondotta Tabéry —, hogy sajnos, mert az erdélyi kultúrközösség intézményének létrehozását föltétlenül szükségesnek és időszerűnek tartom. Azért idéztem előbb ezeket a nyilatkozatokat, mert a közművelődési egyesületek munkaközösségének eszméje, mely napjainkban talán a valóság lehetőségével áll előttünk, mint Tabéry nyilatkozatából is kitűnik, már 9 év előtt komoly tanácskozás tárgya volt Váradon, meg kell teremni az erdélyi magyar kultúrközösség egységes intézményét. A keret adva van a Magyar Népközösség központi szervezetében. Nem hivatásom, erőt sem érzek hozzá magamban, hogy kifejtssem, miként fogja össze és irányítsa az erdélyi magyar közművelődési egységeket a Magyar Népközösség szervezete, úgy hogy mindegyik a maga helyi céljainak megfelelő igényiségét megtartsa s a közös cél munkájában

is megőrizhesse. Azt az egyet tudom, hogy a Magyar Népközösség elsőrendű kulturhivatása gondoskodni, amikor lehet, arról, hogy az állami középiskolák magyar tanulói a műveltség magyar hagyományaitól el ne szakadjanak. Ez pedig csak úgy lehetséges, ha az állami intézeteknek a tanári karában magyar anyanyelvű képesített rendes tanárok kötelező tantárgyként tanítják a magyar nyelvet és irodalmat.

Az elmúlt évben egyébként a Kölcsey-Egyesületben az előadások sorrendjében a következő előadók szerepeltek: Szentimrei Jenő, Szentimreiné-Ferenczy Zsizi, R. Berde Mária, Tabéry Géza, dr. Olosz Lajos, dr. Szabó Sándorné, Fischer Aladár, Tarnóczi Lajos, Hajós Imre, Hajósné-Gábor Györgyi, Várfalvy Elza, Ürmösné-Rényi Józsa, Balogh Ernő dr., Horváth László, Ürmösy Jenő, Dávidházy Kálmán, Orosz Ferenc, dr. Szele Károly, Fischer Ernő, Bakó Lászlóné, Karácsonyi István, Kulcsár Kálmán, Kacsó Sándor, Ligeti Ernő, Krenner Miklós dr., Hersch Andor dr., Dömötör Bertalan, Berthe Nándor dr., Firneisz György, Sz. Jakab Géza, Dömötör László.

A jelentés közölte még, hogy a Kulturpalota könyvtára számára 46, míg a katolikus gimnázium számára 38 könyvet adott az elmúlt évben a Kölcsey-Egyesület. Részletesen beszámolt a jelentés a „Schill József-emlékjutalomról” is, amellyel azokat a magyar tanulókat jutalmazták, akik a magyar helyesírásban és írásbeli fogalmazásban a legjobbban kiváltak. Az aradi magyar társadalomnak a Kölcsey-Egyesület munkásságával szemben megnyilatkozott nagyobb megbecsülése, szaporulata taglétszámban és az önkéntes adományokban lehezővé tette, hogy a katolikus gimnázium minden osztályában megrendezhetjük az osztály minden tanulója kötelező versenyfogalmazásokat, és az eddigi 2200 lejt öt ezer leire emelhetjük. A jutalmakat a kitüntetett tanulók iskoláik évvégi záróünnepén kapják meg a jelenlévő nagyközönség előtt. Ugyanekkor adta át Fischer Aladár igazgató a jutalmakat abból az ezer leiből, amelyet Kelly István ajánlott fel azoknak a diákoknak, akik a legjobb dolgozatokat írták „Dálnoky-Nagy Lajos költészetéről.”

— Megismétlem itt, amit annak idején a sajtóban közölt jelentésemben mondtam: hiszem, hogy a hivatását tudatos lelkesedéssel teljesítő

A magyar tanonciskola növendékeinek felkarolása

A titkári jelentés elfogadása után a közgyűlés meghallgatta Bérczy Lajos pénztárosi jelentését, majd pedig a vezetőségnek a felmentvény megadta.

Az indítványok során elsőnek Fischer Aladár elnök emelkedett szólásra, aki közölte, hogy az idén nyílt meg Aradon a magyar tanonciskola és a megnyitó beszédében hangoztatott programnak megfelelően azt javasolta, hogy a magyar tanonciskola tanulói számára könnyítsék meg a Kölcsey-Egyesület munkájában való részvételt olyképpen, hogy teljesen ingyenes jegyeket adjanak számukra a Kölcsey-előadásokra. Ezt a javaslatot a közgyűlés egyhangulag elfogadta, ugyszintén L. Prohászka Elvira azon javaslatát is, hogy az egyesület a jövőben ne csak a katolikus elemi és a katolikus gimnázium hallgatói részére, hanem a magyar tanonciskola diákjai számára is rendezzen verseny-pályázatokat, ezáltal azonban ne irodalmi, hanem inkább szakmai jellegű dolgozatokat irassanak. Kulcsár Kálmán minorita lelkész azt javasolta, hogy az egyesület utolsó előadó délutánját, az áprilisi kulturdélután „a magyar ifjúság délutánjának” nevezzék el. Ezen a délutánon a meglévő magyar ifjúsági alakulatok szerepelnek majd és itt olvassák fel a Kölcsey-Egyesület pályázatán első díjat nyert dolgozatokat az elemi, a gimnázium és a magyar tanonciskola diákjai. Ezt a javaslatot is elfogadták.

Bodnár József oly értelemben terjesztett elő

Kölcsey-Egyesület megtalálna az utját, módját, hogy ösztönöz versenyekkel és előadásokkal szélesebb kulturterületen is megmozgassa az aradi magyar ifju nemzedék lelkét, ha az apák és anyák társadalma a szerény tagdíjjal akár csak megkészszerzné a mostani taglétszámot. Most pedig csak egy mondatjal toldom meg a gondolatot. Ez az: ha a magyar népközösség központi szervezeteinek sugalló ösztönzésével el kell jutnia a Magyar Népközösség aradi tagozatába is, hogy ez a magyar műveltség helyi intézményeit összehangolt munkacsoportba tudja foglalni. A Kölcsey-Egyesület 58 éve ezen a magyar úton jár. A mi járásunk ebben az évben kissé gyorsabb menetű volt, mert lelkesedésünket több megértés és nagyobb áldozatkészség támogatja. A megértést mutatja előadásaink látogatottsága, a nagyobb áldozatkészségről be fog számolni a pénztári kimutatás nemcsak a megnövekedett tagdíjösszegben, hanem a jelentékeny önkéntes adományokban is. És itt hálásan kell megemlékeznem dr. Szabó Sándor 25.000 leies adományáról és dr. Széll Lajos évek óta megismétlődő baráti gyűjtésének idei 12.400 lei összegéről.

A legközelebbi program

A jelentés kegyeletos szavakkal emlékezett meg az egyesület két halottjáról, dr. Bereczky Imréről és Kneffel Lajosról, majd pedig az új munkatárs programját ismertette. Az első előadás: november 19-én tartják meg és ezt Petőfi emlékének szentelik, míg az Életiskola első előadása november 22-én lesz. A Petőfi-ünnep bevezető előadását Tarnóczi Lajos, az egyesület társelnöke mondja, míg az Életiskola első előadója Széll Lajos dr. lesz, aki az „Ifjúság jellemnevelése a családban és az iskolában” címen ad elő. Az új munkatárs műsorában szerepelnek még dr. Szele Károly, Bérczy Lajos, N. Bérczy Ilona, Blédy Géza, Fischer Aladár, Balogh Ernő dr., Schweitzer József dr., Firneisz György, Hajós Imre, dr. Berthe Nándor, Csernik József, Kulcsár Kálmán, Dömötör Bertalan, Dömötör László, Ráskai Miksa, és az orvosi, valamint az aradi magyar újságírói kar több tagja.

indítványt, hogy az iparos- és a munkástársadalom számára szórakoztató előadásokat rendezzenek iparos- és munkás-előadók bekapcsolásával. Széll Lajos dr. kifejtette, hogy el kell kerülni azt, hogy esetleg más egyesületek munkaterületébe avatkozzanak és ezért azt javasolta, hogy a különböző magyar kulturális előadások idejének megállapítását, valamint műsor beosztását központi irányítás alá vegyék. Ennek érdekében érintkezésbe lépnek a majd megalakuló aradi Magyar Népközösség közművelődési szakosztályával az összehangolást munka keresztülvitte végett. Hasonló értelemben szólalt fel dr. Örfi Gyula ügyvéd, majd pedig Blédy Géza tanár emelkedett szólásra és azt javasolta, hogy csereelőadásokat valósítsanak meg a szomszédos városok magyar közművelődési egyesületei között. Végül dr. Czédly Károly melegságu köszönetet mondott a vezetőség eredményes és áldozatkész munkájáért.

FORUM filmszínház. Tel.: 20-10.

Ma a párisi vilákiállításán első díjat nyert francia filmemek,

a „Ködös utak”

JEAN GABIN

Michele Morgan és Michel Simon-al

Uj FOX hirdó a legújabb eseményekkel. Előadások: 5, 7.15 és 9.15. 2-kor matiné.

Következik: GINGER ROGERS és FRED ASTAIRE

a legnagyobb filmjünkben, a FARANDOLA-ban

ARADI KOZLONY

Telefon: 11-51. Sürgőnycim: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

Egész évre . . . 840 lei // Negyedévre 210 lei
Félévre . . . 420 // Egy hónapra 70

Csütörtökön délben érkezik Aradra a népközösségi vizsgálóbizottság

Amin Kolozsvárról telefonálják, a magyar népközösségi központ Aradra küldött vizsgálóbizottsága, melynek érkezését ma, kedden délre várták.

Visszatért Londonba az angol királyi pár. Londontól jelentik: Az angol királyi pár hétfőn a windsori kastélyból visszatért Londonba.

A buza minimális ára. A Monitorul Oficial november 3-iki keltezésű száma teljes részletességgel közli azt a táblázatot, amely ismerteti, hogy januártól augusztusig, valamint szeptember, október és november hónapokban mennyi a buza minimális ára.

Victor Eftimiu nagy színpadi sikere Belgrádban. Belgrádból jelentik: Victor Eftimiu, az ismert román író a belgrádi Nemzeti Színházban résztvevő 'Szeretnék elnök lenni' című darabja első előadásán.

Nagyarányu légtámasz bemutató Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: A fővárosi központi tűzoltóság tegnap tartották meg az eddig legnagyobb légvédelmi bemutatót és első ízben alkalmazták az 'yperit' és más mérgező gázok ellen is használható új álcot.

Japánon keresztül tér haza Amerikából Bismarck kancellár dédunokája. San Francisco, Hase von Bismarck, Bismarck kancellár dédunokája, hajóra szállt, hogy Japánba utazzon.

November 15-éig hosszabbították meg az idegenek jelentkezési határidejét. Bucurestiből jelentik: A munkaügyi minisztérium november 15-ig hosszabbította meg az idegen állampolgárok tartózkodási engedélyének meghosszabbítására vonatkozó kérvények és iratok benyújtási határidejét.

P. LISZKA fűszerüzletét átvette N. Viteazai-törpe (Dancla-patika mellé)

Lichtenstein hercegség egyik névtelen alattvalója egymillió frankot adott a francia hadbavonultak családtagnak segélyezésére. Párisból jelentik: Lichtenstein hercegség egyik alattvalója, aki nevét nem közölte, Franciaország ottani követének egy egymillió frankról szóló csekket küldött azzal a kéréssel, hogy azt juttassa el Daladier miniszterelnöknek s a miniszterelnök használja fel az összeget a hadbavonultak nélkülözhető családtagjai részére.

Felszentelték az átjavított orsovai római katedrális templomot. Temesvári tudósítónk jelenti: Vasárnap Orsován fényes külsőségek között felszentelték fel az átjavított római katolikus templomot, melynek új felszentelését dr. Pacha Agoston megyéspüspök vezette.

A technika legújabb vívmánya... Stockholm-ból jelentik: A Bosfors-fegyvergyár egy új 40 milliméteres kaliberű lévelhárító ágyút készített, amely percenként 140 lövést ad le.

Százhusz altatóporral követett el öngyilkosságát egy temesvári ápolónő. Temesvári tudósítónk jelenti: Felülnevelt öngyilkosság történt az elmúlt éjszaka Temesvárott. Bauer Róza, 53 éves ápolónő, aki rézében a városi kórházban hivatalnok volt, altatóporokkal öngyilkosságát követett el. Fijeliszekrényén cédulát találtak, melyben közli, hogy öngyilkosságát követett el és azt is, hogy teitét 120 altatóporral követte el. Az orvosi vizsgálat szerint ezzel a mennyiséggel három személyt is meg lehetett volna atri.

Harmincötmillió lei kárt okozó tűz a fetesti-posztógyárban. Bucurestiből jelentik: Tegnap éjjel a fetesti-i postógyárban hatalmas tűz keletkezett, amelyet csak a reggeli órákban sikerült elfojtani.

HARC AZ ÁRDRÁGITÁS ELLEN. Bucurestiből jelentik: Bujoru nemzetgazdasági miniszter erélyes intézkedéseket fogantatott az árdragítókka szemben.

Háromszobás összkonfortos modern lakás nagy udvari terasszal azonnal kiadó Bulevardul Carol 65 szám.

Pusztító orkán tombolt az USA keleti partvidékén. NewYorkból jelentik: Az Egyesült-Államok keleti partvidékén rendkívül heves orkán pusztított.

Legolcsóbb temetkezési vállalat a KLUG TESTVEREK. Bul. Reg. Ferdinand 37. Saját készítmények. Telefon Arad: 14-30. Tel. Ujarad: 20-22.

Gyászistentisztelet néhai Kaletzky Vilma zenetanárnő lelkiüdvéért. Az aradi minorita-templomban szerda reggel 8 órakor tartják meg a néhai Kaletzky Vilma zenetanárnő lelkiüdvéért a gyászistentiszteletet.

Uj, modern garconlakás azonnal kiadó, Str. Mircea Stanescu No. 9.

Az aradi Lutheránus Nőegylet teaünnepének előkészületei. Az aradi Lutheránus Nőegylet hétfő délután tartotta meg rendes, havonkénti kávéünnepét, amelyen megjelentek az összes aradi nőegyletek képviselői is.

Végkiárusításból I. GRÜNBERGER Moise Nicodara-u. 1. sz. I. em.

A temesvári vonat elé vetette magát egy aradi vasesztérgályos. Megdöbbentő módon vált meg az élettől Grecu Gheorghe, Astra-gyári vasesztérgályos.

Csak semmi izgalom

Szeretnék valami egészen könnyű regényt... Ot-hat gyilkosság legyen legfeljebb benne, mert tudja, ezek a napi izgalomok máris főkretettek az idegeimet!.

Beretvás és Sariós

Budapest, IV. Váci-ucca 20.

Fehérneműkészítők, nyakkendőkülönlegességek

Reich Jenő halála. Köztisztületben álló aradi tisztviselő hunyta le örök álmra szemét vasárnapról hétfőre virradó éjszaka: Reich Jenő, az aradi nyugati szertartású izraelita hitközség pénztárkezelő jegyzője hunyt el rövid betegeskedés után Reich Jenő éppen a közeli napokban töltötte volna be életének hetvenedik esztendejét.

Reich Jenő ravatalára szánt koszorúmegváltás címen a Szeretetház javára az alábbi adományok folytak be: Berg Rudolf 100 lei, Brasch József 100 lei, Koch Dániel 100 lei, Fischer Mór 100 lei, Szigeti Oszkár 100 lei, Bildhauer Alfréd 100 lei, Hammer Vilmos 50 lei, Gróf Nemes, Schwartz 100 lei, Radó Gyula 100 lei, Printz Mór 100 lei, Klein Sándor 100 lei, Lusztig és Berger 100 lei, Meisl és Adler 50 lei, Stein József 50 lei, Hegedüs Gyula 100 lei, Németh István és Fla 100 lei, Kerpej Izsó 100 lei, Menczer Oszkár 50 lei, Eliáš drogéria 50 lei, Strasser Ignác 50 lei, Varias Imre 50 lei, Hammer Zsigmond 50 lei, Eisler Ede 100 lei, Färber Lajos-cég 100 lei, Berger Mór 100 lei, Vértes 100 lei, Dacia-kávéház 100 lei, Székely László 50 lei, Hirschfeld Fülöp 100 lei, Fischer és Fla 100 lei, Grosz és Róna 100 lei, Vajda-posztóüzlet 50 lei, Zimmermann Lajos 50 lei.

Ifjúsági bajnoki mérkőzések eredményei. A vasárnap lejátszott ifjúsági bajnoki mérkőzések eredményei a következők: Gloria-Egyetértés 10:0. Hakoah-Crisana CFR 6:2. Unirea-Transilvania 7:2. ATE-Olimpia 6:0. AMTE-AAC 1:0. Tricolor-Astra 1:0.

Elhunyt nyugdíjasok temetkezési segélye. Az Asociația Generală a Pensionarilor Casei Municipii CFR nyugdíjas egyesület az elhunyt Koncz János egyesületi tag özvegyének 3000 lei, Nagy András elhunyt tag-társ özvegyének pedig 7500 lei temetkezési segélyt fizetett ki.

len- és pamu:Vásznakal, kimaradt asztalneműeket lakásomon árusítom.

Ma este mutatják be Aradon a 'Templom egerét'. Kedden, november hetedikén este fél kilenc órakor mutatja be a 'Munka és Jövedelm' társulat román fordításban Fodor László világhírű vígjátékát a Kulturpalotában.

Forgalmas fűtvonalon lekvő 5 szobás magánház, teljesen alapincézve, kisebb ipartüzem részére kiválóan alkalmas, bérbeadó vagy eladó. Cím a kiadóban. 5044

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK: VOJTEK gyógyszerár, Bulev. Regina Maria, DANCUI gyógyszerár, Piata Mihai Viteazul, BERNÁTH gyógyszerár, állomással szemben, BERGER gyógyszerár, Sacova-ut.

A legújabb haiszinesítés, modern frizura, festés és dauer EIPERT-salonjában készül, Str. V. Goldis 6. — TELEFON: 21-41

Iamandi igazságügyminiszter megokolta az ügyvédképviseletekkel kapcsolatos intézkedéseket

Bucurestből jelentik: Az igazságügyminiszteriumban megtörtént annak a bizottságnak első ülése, amelyet azzal a céllal alakítottak meg, hogy elkészítse az ügyvédtörvény szervezéséről szóló új törvényt. A munkálatakat megkezdő első ülésen Iamandi Victor igazságügyminiszter elnököl. Résztvettek a bizottság kinevezett tagjai, közöttük dr. Gyárfás Elemér a magyar és dr. Hans Otto Roth a német jogásztársadalom képviselője. Az igazságügyminiszter megnyitóbeszédet mondott, amelynek keretében ismertette az eddigi ügyvédkamarai rendszer megszüntetésének elvi okait, az új szervezésre vonatkozó célkitűzéseket, tehát azokat a feladatokat, amelyek az új törvény megalkotására létesített bizottság tagjaira és egyetemére várnak.

Hosszabb ideje — mondta az igazságügyminiszter — egyes ügyvédkamarákban a szakmai érdekek megvédése másodrendű kérdéssé zsugorodott. Számos helyről súlyos kilengésekről érkeztek jelentések, amik a kamarák egyes vezetőinek tulajdoníthatók. Nem habozok, amikor kimondom: egyes ügyvédkamarák a szélsőséges, földalatti izgatás és zavarteltetés tüzfészkelvé váltak, tehát azon mozgalom gyűftőpontjaivá, amely a közrendet és az állam biztonságát veszélyezteti.

Egyesek megkísérik, hogy ezt a tényt, mint fordulópontot tüntessék fel, ez azonban teljes tévedés, alaptalan: a forradalom 1938. február 27-én történt meg, amikor az új alkotmányt kihirdették. A jogi személyiséggel bíró ügyvédi érdekképviseletek vezetőiségének feloszlása törvényes intézkedés, amelyet a kormány mindannyiszor igénybe vehet, ahányszor a kormány szükségesnek tartja.

— Az alkalmazott intézkedéssel nem kívánjuk az ügyvéd-foglalkozás szabadgyakorlását érinteni. A mai körülmények között megengedhetetlen, az új elrendezés elvi szempontjaiból is, hogy bármilyen ilyen jellegű ténykedés az állam ellenőrzése nélkül történhessen.

A továbbiak során Iamandi Victor igazságügyminiszter rámutatott arra, hogy az ügyvédtörvény új szervezési törvényének feltétlenül biztosítania kell a származási elsőbbséget a kamarákban. Ez az elv — mondotta a miniszter — nem az én kitalálásom, hanem a nemzet szerves szükséglete és az új alkotmány 26-ik szakaszának gyakorlati alkalmazása.

Azonban a származási elsőbbség elvének megállapítása és alkalmazása azon körülmények tiszteltbentartásával kell megtörténnie, amelyek országunk jellegzetességgel, mert az országban jelentős számú táji kisebbség él, amelynek statutumai ismeretese. A kisebbségek számára minden törvényes érdekük kielégítését nyújtottuk és olyan rendszert teremtettünk ebben a vonatkozásban, amely sehol sem lehetett fel másutt. Hans Otto Roth alá is huzta ezt a körülményt az Interparlamentáris Értekezlet alkalmával Oslóban.

— Az új törvénynek elhatározó szerepet kell biztosítani. Tiszteletben tartják majd a szerzett jogokat. Egyes ügyvédkamarákban számos kizárást eszközöltek. Amíg a kamarákat átmeneti bizottságok vezetik, nem helyénvaló ezeknek a kizárásoknak felülvizsgálása. Az új ügyvédtörvény elkészítése és kihirdetése után azonban megvizsgálják azoknak helyzetét, akik úgy érzik, hogy jogtalanság történt velük és ügyüket a törvénynek megfelelően rendezik. Meg kell érteni, hogy nincsenek pillanatnyi célkitűzéseink. Mindent kövessenek el, hogy megállapítsák, hol történt jogtalanság, vagy visszaélés. Nem mehetünk odáig a kizárásokkal, hogy figyelmen kívül hagyjunk megnyilatkozásokat idegenek részéről, amelyet az ország megvédése tekintetében tettek, teljesen beleilleszkedve nemzeti közösségünkbe. Elég eszközünk van arra, hogy többségi jogainkat megvédjük.

Végül az ügyvédi nyugdíjról és annak fontosságáról beszélt a miniszter, aki kitért a szigorú selejtezés elvének alkalmazására is, hangoztatva, hogy az érdemes ifjúság számára feltétlenül helyet biztosítanak a kamarai vezetőségben, de

megengedhetetlen, hogy bárki is, aki ki tudja, milyen uton, eljutott a kamarai tagsághoz, ökölrel verhesse az asztalt az ifjúság nevében és azt követelje, hogy olyan felelősséggel ruházzák fel, amelyre semmi felkészültsége és tekintélye nincs.

Ezután sorra szólaltak fel a bizottság tagjai. A kisebbségi ügyvédtársadalom nevében Hans Otto Roth emelkedett szólásra, aki arról beszélt, hogy a romániai nemzetiségek ismerik Iamandi Victort és meggyőződtek tárgyilagosságáról.

— Jogukban áll — fejezte be szavait Hans Otto Roth — a származási elsőbbség elvének alkalmazását kérni, mi, kisebbségek pedig bizunk abban, hogy az alkalmazandó intézkedések elismerik jogainkat.

Gyárfás Elemér dr. a magyar ügyvédtársadalom nevében csatlakozott Hans Otto Roth szavaihoz.

A kormány elismeri külön döntéssel az aradi magyar evangélikus egyház önállóságát

Dr. Lakatos Ottó, Purgly László és dr. Széll Lajos eredményes intervenciói Dragomir és Zigre minisztereknél — Marta tartományi kormányzó intézkedett már

az aradi telekezeti iskolák városi járandóságainak folyósítása érdekében

A kétnapos aradi miniszterjárás alkalmából az aradi kisebbségi felekezetek egyházi módot kerestek, hogy úgy Silviu Dragomir dr. kisebbségi miniszter, mint dr. Nicolae Zigre kultuszminiszter figyelmét személyesen is felkeltsék az aradi vonatkozású, régi kívánások iránt.

Vasárnap folyamán az aradi evangélikus magyar egyház, világi képviselője, Purgly László egyházmegyei főfelügyelő, Wachsmann Alvin dr. temesvári főgondnok és Takács dr. temesvári gondnok kíséretében tisztelegő látogatást tett úgy Zigre kultuszminiszternél, mint Dragomir kisebbségi miniszternél. A miniszterek figyelmesen hallgatták meg az aradi magyar jellegű evangélikus egyház püspöki jellegének és ezzel kapcsolatos önállósági elismerésének érdekében tett előterjesztéseket. Dragomir dr. kisebbségi miniszter külön is hangsúlyozta Purgly László előtt, hogy most már mindennemű elvi akadály elhárult a kormány szándéka elől, amellyel külön egyszakaszos törvény formájában kívánja elismerni az aradi székhellyel rendelkező magyar evangélikus egyházat. Mivel azonban kimondott püspökségé minősítésének költségvetési nehézségei lennének, ezért meg kell találni azt a formulát, amely úgy a kormány, mint a külön is elismert egyházi szervezet vezetőit kielégíti az elismeréssel kapcsolatos hivatalos elnevezés tárgyában. A kormány minden esetre el fogja ismerni törvényében az aradi magyar evangélikus egyház vezetőjének papszentelési és szubvenció-jogosultsági jogait.

Az aradi magyar katolikus társadalom vezetői, dr. Lakatos Ottó minorita rendfőnök és dr. Széll Lajos egyházközségi világi elnök

Silviu Dragomir dr. kisebbségi miniszter aradi időzése kapcsán megragadták az alkalmat, hogy a jelenlévő dr. Silviu Dragomir kisebbségi miniszternek feltárják az aradi és megyei római katolikus társadalom két régen vajdó ügyét:

az aradi római katolikus főliceum nyilvánosság jogának kérdését és az elemi iskolák városi segélyezésének ügyét.

Ismételték kérték a kisebbségi miniszter jóaka ratu közbenjárását, hogy a sok éven át huzódó ügyek végre érdemben elintézését nyerjenek.

Dr. Silviu Dragomir kisebbségi miniszter az aradi magyar társadalom képviselőinek tudomására adta, hogy a katolikus gimnázium nyilvánossági kérdését remélhetőleg a legrövidebb időn belül érdemben elintézik.

Az elemi iskolák városi segélyezését ügyben, — mondotta a kisebbségi miniszter, — tudomás szerint már intézkedés is történt.

A kisebbségi miniszter biztató kijelentései után az aradi magyar katolikus társadalom képviselői beszélgetést folytattak dr. Marta Alexandru temestartományi királyi helytartóval, aki hangsúlyozta, hogy

az egyházközség vezetősége által szeptember 20-ikán feltárt kéréseknek elintézése folyamatosan van és az elemi iskolák segélyezését ügyben már intézkedett az aradi városvezetőségnél.

A temestartományi királyi helytartó megnyugtató kijelentései után az aradi római katolikus iskolafentartó egyházi hatóság és a szülők tömege érdeklődéssel várja a segélyezésre vonatkozó intézkedés gyors foganatosítását.

Ahol nagyszámu nemzetiségi csoport él, kisebbségi középiskolákat létesítenek

— vagy kisebbségi tagozatot állítanak fel az állami liceumok mellett

Az Aradi Közlöny vasárnapi számában nagy vonalban már ismertettük a középiskolai oktatásról szóló új törvény intézkedéseit, amelyek nagyjelentőségű reformokat valósítanak meg. Megemlékeztünk többek között arról, hogy az eddigi érettségi rendszer megszünik és a jövőben már hét középiskolai osztály elvégzése után is adnak a diákoknak a középiskola elvégzéséről szóló bizonyítványt és a nyolcadik osztályba, az úgynevezett „érettségi osztály”-ba csak azok iratkoznak be, akik főiskolákra akarnak beiratkozni. A nagyfontosságú rendelet törvény egyéb lényeges intézkedéseit az alábbiakban ismertetjük:

A rendelet törvény 6. szakasza kimondja, hogy mindazokat a jogokat, amelyeket különböző egyszakaszos és külön törvények a felekezeti iskoláknak, valamint a más miniszteriumok által létesített és fenntartott iskoláknak biztosítanak, továbbra is tiszteletben tartják, ugyanakkor azonban ezeknek az iskoláknak szem előtt kell tartaniuk a jelen törvény által meghatározott ellenőrzési és tanárkinevezési rendszert. Ennek a szakasznak alkalmazására, egyébként külön végrehajtási utasítás jelenik meg.

A 11. szakasz értelmében az állami elméleti iskolákban a tanítás román nyelven folyik. A román nyelven kívül más nyelvek a tantervben csak mint tantárgyak szerepelhetnek.

Lényeges intézkedést tartalmaz a törvény 12. szakasza, amelynek értelmében azon vidékeken,

ahol nagy számban él kisebbségi lakosság, középiskolákat létesítenek, ahol a vonatkozó kisebbségi nyelven folyik a tanítás, vagy pedig kisebbségi tagozatokat létesítenek az állami liceumok mellett.

Ezeknek létesítése külön törvénnyel a helyi szükségle-

tek és feltételek tanulmányozása után történik. Az említett iskolákban, vagy kisebbségi tagozatokban csak azonos nemzetiségű tanulókat vesznek fel, akiknek anyanyelve azonos a szóban levő iskola vagy tagozat előadási nyelvvel. Ez a rendelet törvény szerint a kisebbségi statutum rendelkezéseinek megfelelően történik. Egy ilyen tagozat, vagy iskola megnyitása akkor történhetik, ha mindegyik osztály számára gimnázium esetén legalább 30, liceum esetén legalább 25 jelentkező van (Gimnázium alatt a négy osztályos, míg liceum alatt a nyolc osztályos középiskola értendő). Bármilyen legyen a kisebbségi tagozat előadási nyelve, a következő tárgyakat kötelező módon román nyelven kell tanítani: román nyelv, román történelem, Románia földrajza és jogismeretek.

A törvény egyébként megállapítja, hogy az állami iskolákon kívül magániskolák is működhetnek.

A budapesti társasutazást intéző menetjegyirodák

közik az igen tisztelt utazóközön-séggel, hogy a sportvonal az eredetileg megállapított időben,

november 8-án, szurdán délben

12 óra 5 percekor indul

az aradi állomásról. Az utazáson résztvevők kéretnek a pályaudvaron idejekorán megjelenni.

A reumatizmus — ha nem kezelik, — majdnem mindig kronikussá válik és akkor — tulás nélkül megállapíthatjuk — minden öröm eltűnik az életből. Ennek a betegségnek oka — közismerten — a húgysav felhalmozódása a szervezetben; tehát meg kell szabadulnunk tőle. Régebben Salicyles készítményekkel kezelték, nem akarunk ennek a kezelési módnak számos hátrányára rámutatni. Azonban leszögezzük, hogy ma már van egy általánosan elismert készítmény, amely a reumatizmus minden formáját eredményesen kezeli, és ez az

URODONAL a legerősebb oldószer; a húgymérgek kiválasztószere

A világ legjelentősebb proteszorai ajánlják és önmaguk is rendszeresen használják.

Mindenki akit reumatizmustól, köszvénytól, ischiastól, boszorkányszurástól, májzavaroktól, epe-, máj- és vese-kövektől szenved, szedjen URODONAL-t ez az egyetlen kezelési mód, amely visszahatja egészségüket.

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

A céhtörvényjavaslat több pontjának megváltoztatását kérte Bartha Ignác dr.

A politikai jellegű intézkedések megváltoztatását javasolta a magyarság képviselője

A céhtörvényjavaslat parlamenti bizottságának legutóbbi ülésén a magyar parlamenti csoport képviselőjében dr. Bartha Ignác országgyűlési képviselő, bizottsági tag vett részt, aki az alábbi módosító indítványokat terjesztette elő:

II. rész 8. szakaszánál: Töröltsék a szövegből a következő mondatrészt: „megbecsült, képesített és nemzeti érzésű.”

Indokok: A javaslat nem mutat rá azokra a tényállásokra, amelyekből a fenti követelményeket meg lehet állapítani, azaz nem jelöli meg a megfelelő ismerveket. Tehát ilyen körülmények között szélsőséges, önhatalmusághoz vezet.

A javaslat nem mondja meg, hogy ki hivatott a fenti feltételek megállapítására.

Nem adja meg a feltételek meghatározását.

Véleményünk szerint elég, ha a törvény-szöveg annyit mond, hogy a Céh vezetője teljes polgári és politikai jogait élvezi, mert ebből világosan kitűnik, hogy olyan helyzete van, a melyt a törvényhozó megkíván.

A megbecsültség, képesítés és különösen a nemzeti érzés tulságosan széteső kifejezések, ezeknek megléte bármely személy esetében nyilvánviszonylagos lehet, miután az illető egyéntől függ.

10. szakasz, utolsó bekezdés. Töröltsék a szövegből e mondatrészt: „politikai, gazdasági és társadalmi megfontolások (miatt)”. Ez helyettesítsék a következő szavakkal: „indokolt véleményt adva.”

Indokok: Miután a bizottság a javaslattól az elismerés hasznosságának és opportunitásának kimutatását várja, figyelembe kell, hogy vegye ezeket az elveket.

Minden esetben a véleményezést meg kell indokolni és pedig meg kell indokolni azt a

tényt, amely miatt opportunus, vagy hasznos, vagy nem opportunus és nem hasznos valamely Céh.

Az indokolás hiányában a bizottság véleményezése önhatalmusághoz, azaz más szavakkal visszaélésekhez fog vezetni.

Itt csakis a szakmai kérdéseket lehet tekinteni.

A 12. szakaszánál a következő módosítást javasolja:

a) pont, töröltsék a szövegből a „kizárólagos” szó és ez „amennyiben kéri” szavakkal helyettesíthessék.

Indokok: A „kizárólagos” kifejezés megszorítja azt a szabadságot, hogy az egyén szabadon rendelkezze saját kérdéseit illetőleg, s ezáltal megszorítja magát az egyéni szabadságot is.

A Céhek legyen meg az a joga, hogy tagjai nevében közbenjárhasson, ha a tagok adott esetben kéri a Céh közbenjárását.

b) pont, A szöveget a következőképpen egészítsék ki: „és a megyeszékhelyek helyi szervezeteinek elnökei.”

Indokok: Ha megmarad a Céheknek tartományonkénti szervezete, a szenátusi szavazók száma végtelen lesz. Kisebbségi szempontból majdnem illuzórikus, mert a Céhek vezetőségében egy vagy kettő vesz részt.

Logikus tehát, hogy a szavazók számát nőveljék a fenti módosításnak a szövegbe való bevezetése által.

— Még két hónapig marad érvényben a román-svájci gazdasági egyezmény. Bucuresti-i jelentés szerint Románia és Svájc között gazdasági „modus vivendi” jött létre, amely november 10-ikén lép életbe. Ennek értelmében a két ország közötti gazdasági egyezmény még két hónapig érvényben marad és ez alatt folytatják le az új egyezményre vonatkozó tárgyalásokat.

Elfoglalta állását Pin'ea Alexandru behajtási pénzügyigazgató

Az Aradi Közlöny egyik legutóbbi számában megemlékeztünk róla, hogy Galin Dumitru behajtási pénzügyigazgatót előléptették és a szamostartományi pénzügyi vezérfelügyelőség élére nevezték ki. Helvére Pin'ea Alexandrut nevezték ki, aki Nagyváradról Aradra érkezett és már el is foglalta hivatalát.

Az új behajtási pénzügyigazgató a napokban körutat tesz a megyében, mert az a célja, hogy közvetlen összeköttetést vegyen fel nemcsak Aradon, hanem a megyében is tisztviselőivel és így tegye lehetővé az ellátásra váró ügyek mielőbbi rendezését.

Orvosi vizsgálat alapján nem lehet az italmérési engedélyeket bevonni

A Iasi-i tábla ítélete, amelyet a Semmitőszék megerősített

Hónapokkal ezelőtt az ország különböző részeiben igen sok falusi és városi italmérési engedélyt semmisített meg a szeszjövődék hatósági orvosi vizsgálat alapján. Az egyik ilyen bezárt kocsmá tulajdonosa, az ókirályságbeli Pungesti községből. (Vaslui megye), közigazgatási perrel támadta meg a pénzügyminisztériumot, a szeszjövődéket, valamint a megyei pénzügyigazgatóságot és annak megállapítását kérte, hogy hatalommal való visszaélés történt és ezért azt is kérte, hogy rendeljék el a bezárt italmérés megnyitását. A keresetben az italmérés előadta, hogy a járási körorvos a községi és rendőrhatalóságok segédletével megjelent az italmérés helyiségében és az ott megtartott vizsgálatról szóló jelentésben azt állapította meg, hogy a helyiség alkalmatlan az italmérés céljaira, nem tartják jó karban, a vízcsap nem felel meg a tisztasági követelményeknek, a palackok és üvegek mosatlanok, a világítás rossz és kicsinyek a szobák. Ennek a jelentésnek az alapján a szeszjövődék elrendelték az italmérés bezárását és lepecsételését, ami meg is történt. A Iasi-i ítéltábla helyt adott a kárvallott italmérés keresetének, mert a szesz-törvény 196, 218, 226, 228 és 231. szakasza, amelyre a szeszjövődék hivatkozott az engedély megsemmisítésénél, csak bizonyos esetekben teszik lehetővé a korlátozott italmérésre szóló engedélyek bevonását, de hatósági orvosi vizsgálatra, valamint az orvosi jelentésben felsorolt indokokra az említett törvényszakaszok nem vonatkoznak, következésképpen tehát az italmérés bezárása törvénytelen volt. Az ítélet ellen a pénzügyminisztérium felfolyamodással élt és arra hivatkozott, hogy a táblai döntéssel sérelem esett a szesz-törvényben, valamint a közegészségügyi törvény 345-ik és következő szakaszaiban. A Semmitőszék most foglalkozott az ügyvel és elutasította a pénzügyminisztérium felfolyamodását.

— OKTÓBER HÓNAPBAN IS EMELKEDTEK

AZ ÁRAK. Az Argus kimutatás, szerint az árakban október hó folyamán is emelkedés állott be. Az árindex a következőképpen alakult: Abban az esetben, ha az 1916. augusztus elsejének árakat 100-nak vesszük, az általános árindex 1939. augusztusában 4065, ez év szeptemberében 4220, míg októberben 4465 volt. Az élelmiszerárak indéve: augusztusban 3711, szeptemberben 2792, októberben 4023. Ruházati cikkek: augusztusban 4566, szeptemberben 4788, októberben 4954. Különböző cikkek: augusztusban 3920, szeptemberben 4082, októberben 4419.

— **A spekulatív törvényben előirt jelentések.** Az aradi kereskedelmi és iparkamara felhívja a közszükségleti cikkek árusításával foglalkozó nagykereskedőket, hogy pontosan küldjék be a nemzetgazdasági minisztériumhoz minden tízedik nap végén a törvényben előirt készlet- és árbejelentéseket. A minisztérium egyébként megengedte, hogy amennyiben a kérdéses 10 nap alatt sem az árban, sem a készletben semmilyen változás nem állott be, úgy részletes bejelentés helyett ezt elegendő egyszerű nyilatkozat formájában a minisztérium tudomására hozni. Ez a könnyítés csak a nagykereskedőkre vonatkozik. A kiskereskedők egyelőre továbbra is kötelesek minden tízedik napon a polgármesteri hivatalhoz benyújtani árjegyzékeiket, amíg nem intéződik el kedvezően a kamarának az a kérelme, hogy abban az esetben, ha a tíz nap alatt semmilyen árváltozás nem történt, a kiskereskedők mentesüljenek a változatlan árjegyzék újbóli benyújtásának kötelezettsége alól.

— **A „Consum” legújabb száma** részletesen foglalkozik a petroliumtermelés konjunktúrája következtében a nemzetközi tőzsdéken a petroliumértékekben bekövetkezett nagyarányú árfolyamemelkedésekkel. Beszámol a „Consum” az új részvénytársasági alapításokról, közszállítási árlejtésekről, pénzügyi eseményekről, a legújabb fizetésképtelenségekről. Kérjer mutatványszámot a kiadóhivataltól: Kolozsvár, Str. Reg. Maria 48

Legújabb jelentéseink:

„Szovjetország célja a béke fenntartása“

Molotov nagy beszédben ismertette Moszkva célkitűzéseit és hangsúlyozta, hogy a Tan köztársaságok Szövetsége megőrzi semlegességét

Moszkvából jelentik: A bolsevista forradalom 22. évfordulójának ünnepsége alkalmából Molotov külügyi népbiztos hétfőn másfélórás beszédet mondott. Rámutatott arra, hogy az emberségnek több, mint fele harcban áll egymással és újabb erőfeszítések történtek arra, hogy a hadakozó felek újabb csoportokkal bővíljenek. Szovjetország azonban szembeáll az ilyen törekvésekkel — mondotta Molotov — mert a Szovjet célja a béke további fenntartása és a békepolitika felel meg legjobban Országos érdekeinek. Molotov ezután hangsúlyozta, hogy Szovjetország megőrzi a semlegességét máh rávilágított az orosz ipari és gazdasági élet fejlődésére.

Molotov beszédében különös nyomatékkal hangsúlyozta, hogy erőfeszítéseket követnek el, hogy Szovjetországot is belekeverjék a háborúba, de ezek a kísérletek kudarcra végződtek és Szovjetországnak, bár áldozatok árán, de sikerült távolmaradnia a háborútól.

Genéből jelentik: (Dunaposta). A Neue Zürcher Zeitung belgrádi tudósítója arról számol be, hogy a diplomáciai körökben elterjedt vélemény szerint Oroszország már eléggé megérettnek tartja a helyzetet arra, hogy a

Balkán felé fordítsa érdeklődését.

Londonból jelentik: A News Chronicle vezércikke egyik angol miniszter tollából azt közli, hogy Angliának megbízottat kellene Moszkvába küldenie, aki orosz körökkel tanácskozná és duhatolozná a szovjet további szándékai felől.

Milánó. (Rad. r.) A Havas ügynökség közli a Milánóban megjelenő Italia című lap legutóbbi számában megjelent egyik cikk kivonatát.

Az olasz újság azt írja, hogy előbb, vagy utóbb az orosz hódító terjeszkedés összeittkőzésbe kerül a német hódító terjeszkedéssel. Az Italia szerint a német—országi barátság nem tart soká és hogy a két állam jelenlegi jóviszonya nem egyéb, mint spanyollal, amely mögött politikai ellentét húzódik meg.

London. A Daily Sketch értesülése szerint Stalin kijelölte politikai utódát. Az utód a 43 éves Alexis Idanov, aki eddig a Szovjet külügyi hivatalában teljesített szolgálatot. Idanov Alexis pápi család gyermeke. Az ő ötlete volt Lengyelország megszállása és ezt a műveletet sokkal erélyesebben hajtotta végre, mint azt tervezték.

Finnországban felfüggesztették a katonai szabadságolásokat

Norvégia is fenyegetve érzi magát Moszkva követelése miatt

Helsinkiből jelentik: A finn kormány hétfőn tanulmányozta a Moszkvában lévő finn delegáció jelentését. A Moszkvában tartózkodó finn delegáció hétfőn a svéd követésen ebédelt, este pedig a moszkvai városházán rendezett ünnepi vacsorán vettek részt. Ugyancsak Helsinkiből jelentik, hogy

a finn hadsereg főparancsnokság rendelkezése valamennyi katonai szabadságolást felfüggesztettek.

Az intézkedéssel kapcsolatban semmiféle hivatalos magyarázatot nem adtak ki.

Stockholm. A svéd kormány megtette előkészületeit a svéd főváros kiűtésére. Megállapították, hogy Stockholm lakosságának 90 százaléka szükség esetén saját közlekedési eszközével hagyhatja el a fővárost.

Róma. Az olasz lapok jelentései szerint az orosz követelések következtében Norvégia is

fenyegetve érzi magát. A sajtó megállapítja,

hogy a hivatalos norvég körök az oroszok jegestengeri követeléseit megütkezésével fogadták.

Londonban azt hangoztatják, hogy Finnország két legerősebb szövetségese Svédország és az Egyesült-Államok. Általában az a vélemény,

hogy Stockholm állásfoglalása lesz a döntő tényező mert ha Svédország teljes sulyával Finnország mellé áll, akkor Moszkva aligha fogja a vizslát újból kitélni. Berlini jelentések szerint vasárnap délelőtt a berlini Adlon szállodában az amerikai nagykövetség tanácskozást folytatott az ottani finn követtel.

Nem lehetetlen, hogy a tanácskozáson szó volt az esetleg összehívandó döntőbírósról, a mely a finn—országi ellentétek ügyében meghozná a döntést.

Az amerikai fegyverszállítmányok elleni támadásra készül a német tengeralattjáróhad

Newyork. (Dunaposta). A Newyorkban megjelenő Journal című lap londoni keltezésű cikkét közli, amelyet Lloyd George jegyzett. Az érdekes cikk azt hangoztatja, hogy

a németek megakadályozták a tengeri hajóforgalmát a semleges államoknak is, nem is szólva arról, hogy a Balti államokból és Hollandiából Angliába élelmiszert szállító gőzöket is elsüllyesztek.

Londonból jelentik: Hétfőn 28 tehergőzös futott be az angol kikötőkbe angol hadihajók védelme alatt.

A tehergőzösök teljesen sértetlenül érkeztek meg rakományaikkal, mintegy százezer tonna különböző elsőrendű élelmiszerral.

Az elsőrendű fontosságú élelmiszereket az angol birodalom 12 pontján helyezik el az elosztó telepeken.

Amszterdamból jelentik: Semleges katonai megfigyelők azt sejtik, hogy a német tengeralattjáró flotta arra az időre tartja erejét, amikor megindulnak Amerika felől a nagy fegyverszállítmányok Európa felé.

Hágából jelentik: A német hadihajók hétfőn feltartóztatták a „Margareta” nevű semleges hajót, amely fát szállított. A hajó előzőleg a Vilmos császár-csatornán haladt keresztül, ahol a német hatóságok megtekintették a hajó rakományát, amely megfelel a kísérőjegyzékben szerepelt feljuttetésnek.

A hajó kapitánya kijelentette, hogy a fát Hollandiába szállítják. A hajó később Anglia felé vette útját és a német hajók ezért tartóztatták fel és elfogták. Holland körök most arra számítanak, hogy a hajó elfogatása miatt bonyodalmak keletkeznek.

Stockholmból jelentik: Svédországban izgalmat váltott ki az a hír, hogy Németország újabb aknamezőket létesített a svéd partok déli irányába. Ezek az aknamezők veszélyeztetik a hajózási forgalmat.

Kopenhága. (Dunaposta). A vihar mintegy száz német aknát sodort a dán tengerpart közelébe. A dánok az aknák nagyrészét felrobbantották, nehogy azok gőzeikben kárt tegyenek.

Kilenc francia repülőgép harca 27 német géppel

Párisból jelentik: A francia legújabb hadijelentés arról számol be, hogy mindkét részről nagyszabású repülőtevékenység folyt. Kilenc francia vadászgép harcba szállt egy huszonhét német gépből álló rajjal. A francia gépek kilenc német gépet lelőttek, ezek közül hét francia területre zuhant. A francia gépek sértetlenül érkeztek vissza állomáshelyükre.

Lilleből jelentik: Hétfőn délelőtt 15 lillei körzetben légi riadót rendeltek el, amely 12 órakor ért véget. Az ellenséges repülőtámadást jelző szirenák a délelőtti folyamán összesen hétszer szólaáltak meg. (Dunaposta).

Németországban

növelik az élelmiszer-adásokat

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda közli, hogy Németország élelmiszerellátási körülményei megjavultak Ennek következtében november 20-tól kezdve bizonyos élelmiszerek adagjait emelni fogják. Különösen a gyermekek táplálkozásához szükséges adagokat bővítik. A vaj adagját csaknem kétszeresre emelik. Emelik ezen kívül a főzelékfélék, hus és csokoládé, valamint a tojás fejadagokat is.

A nagyvezérkar

13-ik számú közleménye

Bucurestiből jelentik: Most jelent meg a nagyvezérkar 13. számú közleménye, amely a következőket tartalmazza:

1. Azok, akiknek katonai helyzetük még nincs rendezve, azon tartalékos tisztek, altisztek és csapattestbelli katonák, akiket április óta nem találtak meg a katonai hatóságok, hogy az alábbi felsorolt katonai mozgósítási parancsok egyikét kikézhessék nekik: A) sárga, vagy piros, csillaggal és bélyegzővel ellátott behívóparancs. B) fehér, tartálékban maradó parancs.

2. Még rendezetlen katonai helyzetű tisztek, altisztek és csapattestbelli katonák, akiknek birtokában fentebb említett behívóparancs van, akik nem tudják, melyik csapattesthez tartoznak.

3. Mindezekben az esetekben az érdekeltek jelen közlemény megjelenésétől számított husz napon belül jelentkezni tartoznak katonai könyvecskéjükkel és a birtokukban levő régi, vagy új behívóparancsukkal: az illetékes, megye-székhelyen levő hadkiegészítőparancsnokságnál. Ahol ez nem lenne, ott a városi rendőrségnél, vagy falun a csendőrségnél.

A jelentkezési helyen megadják az érdekeltek részére a szükséges felvilágosításokat és igazolást adnak a jelentkezésről.

4. Ezen kötelezettség alá tartoznak: A csapattesthez tartozó, 50 éves korig levő tartalékosok. Tartalékos altisztek 55 éves korig. A tartalékos tisztek az idevonatkozó szabályzat előírásainak megfelelően: az alsóbbfokú tisztek 55 éves korig, őrnagyok 59 éves korig, alezredek 61 éves korig.

Felhívják az érdekeltek figyelmét, hogy amennyiben a fenti kategóriákhoz tartozó tartalékosok, akik a jelen hirdetés megjelenésétől számított husz napon belül nem rendezik katonai helyzetüket és nem tudják felmutatni a jelentkezésüket igazoló okmányt, katonai bíróság elé kerülnek, ahol a vonatkozó törvény alapján járnak el ellenük.

Mialatt az örök szórakoztak:

Szökést kísérelt meg hat életfogytiglanra elítelt gyilkos

Newyorkból jelentik: Hat életfogytiglani fegyházra ítélt gyilkos szökést kísérelt meg Jackson-michigani fogházból. A rabok azt az időt akarták szökésükre felhasználni, amíg őrök a fegyencek futball mérkőzését nézték. Az örök azonban észrevették a szökést és üldözöbe vették a menekülőket. Az üldözés során az uccán lövéseket adtak le, egy rendőrfelügyelő meghalt és két járőrrel súlyosan megsebesült. Végül is a szökevényeket sikerült elfogni.

Norvégia visszautasította Berlin tiltakozását

Oslóból jelentik: A norvég kormány visszautasította a német kormány tiltakozó jegyzékét, amelyet a City of Flin amerikai hajó ügyében intézett a birodalmi kormány a norvég kormányhoz. A német kormány a szabadon bocsátott amerikai kereskedelmi hajó visszaadását és az internált német legénység szabadonbocsátását követelte.